

Caput IV.

De obseruatione locorum stellarum fixarum.

HACTENVS absoluta est Astronomica Calculatio in doctrinâ sinuum, sinuumq³ vsu in Doctrinâ Triangulorum: sequitur iam deinceps & vsus ipsorum Triangulorum in alterâ Astronomiæ parte, nimirum in obseruatione. Itaq³

Obseruatio est posterior pars Astronomiæ in obseruandis stellis: Atq³ perindè ac Calculatio erat Geometrica, ita obseruatio erit Dioptrica. Instrumenta verò Dioptrica, cum quibus totum negotium omnis obseruationis perficitur atq³ absoluitur, duo sunt, nimirum quadrans & sextans.

Quadrans est quarta pars totius peripheriæ circuli, seu arcus 90. graduum.

Sextans est sexta pars totius peripheriæ circuli, seu arcus 60. graduum.

Obseruatio autem stellarum est in inuestigatione aut locorum stellarum fixarum, aut motuum planetarum. Ideoq³ antequàm ipsam obseruationem aggrediemur, inducenda sunt in indagandis fixarum locis quedam spherici Mundani (quod consueto more cælum vocabimus) peripheriæ Maxima seu circuli cælestes, ipsum cælum bisecantes, Mundumq³ in duo equalia hemisphæria dissecantes: In explorandis verò planetarum motibus statuenda sunt quedam periodi seu orbitæ atq³ vestigia planetarum, quibus incedunt, semperq³ equali motu, diuersis licet nobis apparentibus gyris, per aëra voluuntur, indefessaq³ vi Mundana mētis motricis versus ortum rapiuntur. Sunt itaq³ Maximarum cæli peripheriarum seu cælestium circulorum sex: Tres Rectæ seu Recti, & totidem obliquæ seu obliqui. Rectæ itaq³ sunt, quæ cælum vel Mundum rectè bisecant, inq³ duo Rectæ hemisphæria dirimunt: Vt

I. Horizon in superius & inferius, vel in planicie existenti in visibile & inuisibile.

II. Meridiana in sinistrum & dextrum, vel in orientale & occidentale.

III. Orientalis in Anticum & posticum, vel in Australe & Boreale.

Obliquæ deindè sunt, quæ cælum vel Mundum nobis obliquè bisecant, inq³ duo obliquæ hemisphæria dislocant: Vt

IV. Aequator in Arcticum & Antarcticum, vel in nostrum & nostro oppositum.

V. Polaris in hemisphærium supra & infra polos tum Aequatoris tum Mundi. Inter quos duos tum Aequatoris tum Mundi polos (hi namq³ idem existunt) illa Rectæ menteq³ cōcepta seu efficta linea, tum Mundi tum Terræ Axis dicitur, quia ipsam terram per centrum pertransit: Estq³ ipse Axis dicti Circuli polaris, vt & Meridiani, Diameter, circa quem Axem fiunt omnes omnium Mundanorum corporum, Terræ nimirum ac planetarum motus: Terræ quidem super eodem axe fixoq³ manente centro per circumuolutionem, (vt paulò post ex nostris nouis Hypothesibus apparebit) planetarum verò vnà cum corporibus motis centris per circumgyrationem, vniuscuiusq³ tamen super peculiari axe sibiq³ propriâ in periodo, circaq³ centrum vel stabile in sole, vel mobile circa solem. Ex quibus planetarum periodis, ipsa solis periodus, seu descriptum per aëra solari motu vestigium, vel orbita solis, omnium aliarum dux atq³ Coryphæa existit. Cui in ipso cælo respondens Maxima peripheria (seu cælestis circulus) è dictis sex obliquis sexta ac reliqua est, atq³ Ecliptica dicitur.

VI. Ecliptica itaq³ est via, orbita, seu vestigio solari in ipso cælo respondens aliqua peripheria Maxima, seu cælestis circulus, cui directè subiecta est ipsa via orbitaq³ per aëra so-